

4. Перший гіпі у Європі – Григорій Савович Сковорода. *Yakaboo*. URL: <https://blog.yakaboo.ua/ru/european-hippie-skovoroda/> (дата звернення: 15.02.2023).
5. Файний чоловік. *Кони в Яблуках*. URL: <https://konivjab.net/tag> (дата звернення: 15.02.2023).
6. Чернікова О. І. Вербальний мем: лінгвістичний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2015. С. 354–356. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/4715/1/135.pdf> (дата звернення: 20.02.2023).

Райца Вікторія, Шунько Тетяна

студентки групи Ж-11 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики Кушнір Оксана

МЕДІАТИЗАЦІЯ ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В СУЧАСНОМУ ТЕЛЕПРОСТОРИ

«... потоки творчого мислення Сковороди такі були потужні, що вони спадаючи із верховин у долину, ламали на своїй путі усі колючки і бур'ян, перестрибуючи через каміння гостре, і розливалися широко по всім роздоллі»

Павло Тичина

В історії кожного народу є феноменальні особистості, чиї життя і діяльність неодноразово переосмислюються, трактуються по-новому. Кожне наступне покоління виокремлює неоднозначні та неординарні натури і споглядає на них крізь призму епохи. Найяскравішою постаттю в українській культурі XVIII ст. був Григорій Сковорода – філософ, поет і романтик епохи пізнього бароко, світоч української духовної історії, чия оригінальна гуманістична творчість «була ґрунтом для розвитку української філософії і

літератури» [3, с. 5].

Перший український філософ став легендарним ще за життя як найбільший поціновувач свободи, індивідуального права самому будувати своє життя відповідно до власних потреб, цінностей, в оточенні споріднених людей. Його філософія ґрунтується на ідеї щастя, його розумінні та пошуку в усіх сферах життя. На думку мислителя, шлях до щастя – індивідуальний, тому кожному його варто розпочати з пізнання себе. Займаючись улюбленою справою, живучи за покликанням, ми постійно й невинно духовно зростаємо і маємо можливість досягти внутрішньої гармонії.

Григорію Сковороді – 300 років. Але його ідеї не старіють, вони зберігають свою актуальність для всіх поколінь – кожен вдумливий читач знаходить відповіді на важливі для нього питання. Неординарний мудрець, «перший розум наш...» [3, с. 6] був диваком із торбинкою на плечах, але думав про вічне – Бога, істинні знання, цінності земного життя, людські вади тощо.

В епоху новітніх технологій образ Григорія Сковороди неодноразово постає в центрі уваги української громадськості, зокрема журналістів. Мандрівний філософ курсує у всеукраїнському та регіональному телепросторі, щоразу по-новому розкриваючи грані своєї унікальності й нагадуючи про важливість ідеї персональної свободи для українців усіх поколінь.

Чимало телепроектів приурочено 300-річчю з Дня народження мандрівного філософа. Наприклад:

1. Сюжет «Світ Григорія Сковороди: унікальна виставка до 300-річчя філософа» в етері ранкового шоу «Сніданок з 1+1» від 4 грудня 2022 р. [5]. У ньому йшлося про попередньо проанонсовану [4] виставку, організовану в Українському Домі упродовж 3–11 грудня 2022 р. Кияни та гості столиці мали можливість побачити рукописи, автографи, першодруки, графіку та малюнки мислителя, а також вцілілу статую зі зруйнованого російськими обстрілами національного музею в селі Сковородинівка. Концепція експозиції передбачала інтерактивні об'єкти, майстер-класи зі створення байок-коміксів, живі виступи і

барокову музику.

2. Онлайн-інтерв'ю «300 років Сковороди: що відомо про постать українського філософа» в етері «Суспільне Культура» від 30 листопада 2022 р. [7]. Доктор філософських наук, професор Острозької академії Петро Кралюк допоміг з'ясувати важливі питання: Хто такий Сковорода? Який зміст має його постать для кожного з нас? Щось чули у школі, щось вивчали в університеті. Але наскільки глибокі ці знання? Та чи можна їх назвати історично справедливими?

3. Відео-сюжет «Видатні українці – Григорій Сковорода до 300-річчя з дня народження» на телеканалі «Новий Чернігів» від 5 грудня 2022 р. [1]. У розмові з пересічними містянами, експертами з різних галузей показано, що ж про філософа знають сучасні українці.

4. В етері телеканалу «Еспресо TV» від 3 грудня 2022 р. глядачам було запропоновано декламації творів поета у виконанні народного артиста України Святослава Максимчука – «300 років з дня народження Григорія Сковороди» [8].

5. В межах телемарафону «Єдині новини» від 20 грудня 2022 р. канал ICTV представив репортаж «В Україні відзначають 300-річчя Григорія Сковороди» – про презентацію «Українського щорічника з цитатами та фактами з біографії», приурочену 300-річчю філософа у Меморіальному музеї Сковороди в Переяславі [2].

Постать Григорія Сковороди неодноразово зацікавлювала й кіноіндустрію. Віддалені у часі й новітні документальні фільми пропонують глядачеві пройти життєвий шлях філософа разом із ним, перейнятися його помислами і чіткіше збагнути глибину філософії. Серед них: «Григорій Сковорода» – фільм, знятий у 1959 р. на Київській кіностудії імені Олександра Довженка режисером Іваном Кавалерідзе; «Сковорода» – стрічка, створена на основі архівних документів у 1976 р. режисером Миколою Ілленком; «Благословенні ви, сліди...» – погляд харківської журналістки Олени Єлагіної,

представлений 1997 р.; «Григорій Сковорода» – фільм 2013 р. про вплив філософії на українську культуру, відзнятий режисером Василем Остапенком; «Таємничий Сковорода» – кінопроект, трансльований у 2013 р. на телеканалі «Перший Національний», автор і режисер – Олена Хмирова; «Світло слова» – фільм про Сковороду-поета й філософа, знятий Олегом Волосовим у 2018 р.; «Сковорода: життя і творчість» – оглядова стрічка про діяча, запропонована режисером Іваном Мишурою у 2019 р.

Різноманітні телепроекти допомагають сучасникам глибше пізнати життя і творчість цієї визначної української постаті, збагнути її значення для національної культури та історії. Технічні можливості телебачення візуально увиразнюють образ Григорія Сковороди, пропонуючи глядачам цілісний погляд на унікальну й багатогранну особистість.

Список використаної літератури

1. Видатні українці – Григорій Сковорода до 300-річчя з дня народження» на телеканалі «Новий Чернігів». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rm5s6boPAPQ>
2. В Україні відзначають 300-річчя Григорія Сковороди. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=KH7kIpZfK74>
3. Григорій Сковорода: філософія життя і творчості «українського Сократа» : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, наук. б-ка ; уклад. Т. І. Неудачина ; відп. ред. О. Г. Коробкіна. Харків : ХНПУ, 2019. 128 с. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/biblioteka/G.Skovoroda_bibliogr_pok.pdf
4. Григорій Сковорода. До 300-річчя Сковороди відкриється виставка і програма заходів. URL: <https://chytomo.com/do-300-richchia-skovorody-vidkryietsia-vystavka-i-prohrama-zakhodiv/>
5. Світ Григорія Сковороди: унікальна виставка до 300-річчя філософа. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8gRSzgBKPbo>
6. Хотин Р. «Філософ свободи». Григорій Сковорода і в 300 років є

дуже сучасним. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-filosof-hryhoriy-skovoroda-300-rokiv/32145420.html>

7. 300 років Сковороди: що відомо про постать українського філософа. URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=oaS8zvdqIpM&feature=youtu.be>

8. 300 років з дня народження Григорія Сковороди. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=D6TmkCVOJMA>